AUDIT MAGAZINE

ARTIKELEN | 1 APRIL 2016

“HET PENSIOENPRODUCT KENT TEKORTKOMINGEN”

Auteur: Drs. Nicole Engel-de Groot RA
Beeld: Adobe Stock
Leestijd: 6 min

Een gesprek met Bert Boertje, divisiedirecteur Toezicht Pensioenfondsen bij DNB, over de taak van DNB in relatie tot de pensioensector.

Wat is de rol van DNB ten aanzien van de pensioensector?

“De rol van DNB ten aanzien van pensioenen is breed. Dat zie je terug in het feit dat er vier divisies bij betrokken zijn. De pensioenfondsen hebben met hun aanzienlijke vermogens wezenlijke invloed op het financiële systeem. Daarom is de divisie die waakt over de financiële stabiliteit betrokken. Zij kijkt met name naar de algehele invloed van de pensioensector op het financiële systeem. Daarnaast voert de divisie Economisch Beleid onderzoek uit naar de inrichting van het pensioenstelsel. Ten derde is er een groep medewerkers die zich meer bezighoudt met het bewaken van het beleid rondom pensioentoezicht. Zij zijn met name een brug tussen het uitvoerend toezicht en de politiek. Ten slotte mijn divisie, Toezicht Pensioenfondsen, die houdt zich bezig met toezicht op individuele pensioenfondsen.”

Waarom die vier rollen?

“Wij geloven dat deze vier rollen elkaar versterken doordat een en dezelfde instantie zowel een micro- als een macroperspectief in zich heeft. Dit betekent dat één instantie (DNB) alle informatie beschikbaar heeft om zowel op

© AuditMagazine.nl

micro- als macroniveau verstandig te opereren. Dit vergt natuurlijk wel dat er intensief overleg plaatsvindt en informatie actief divisie-overschrijdend wordt gedeeld. Die rollen kunnen ook dilemma's opleveren want het belang van het pensioenstelsel als geheel hoeft niet altijd gelijk te lopen met het belang van een individueel pensioenfonds. Dilemma's zijn inherent aan pensioenen waarbij allerlei belangen van verschillende groepen met elkaar verenigd worden."

Elke Nederlander kan aanvullend pensioen opbouwen bij vier entiteiten: een pensioenfonds, een Premie Pensioen Instelling 'PPI', een Algemeen Pensioen Fonds 'APF' en ten slotte een verzekeraar

Op welke pensioenentiteiten houdt DNB toezicht?

"Elke Nederlander kan, naast de AOW, aanvullend pensioen opbouwen bij vier entiteiten: een pensioenfonds, een zogenaamde Premie Pensioen Instelling 'PPI' (voert een beschikbare pensioenregeling uit), een zogenaamd Algemeen Pensioen Fonds 'APF' (voert meerdere pensioenregelingen uit waarbij de vermogens van verschillende regelingen zijn gescheiden) en ten slotte een verzekeraar. Op al deze entiteiten houdt DNB toezicht. Daarnaast zijn er pensioenuitvoerders die administratie en beleggingen uitvoeren voor een of meerdere pensioenfondsen. DNB houdt ook toezicht op pensioenuitvoerders, zoals APG, TPK, MN. De vermogensbeheerders van pensioenfondsen vallen ook onder het toezicht van DNB voor zover dit Nederlandse entiteiten zijn. Overigens valt dit niet onder toezicht pensioenen maar onder een aparte toezichtafdeling die toeziet op beleggingsinstellingen."

Op welke aspecten houdt DNB toezicht?

"Eigenlijk kun je beter vragen waar we geen toezicht op houden. Onze doelstelling is dat pensioenfondsen een pensioenregeling kunnen uitvoeren. Wij beoordelen de financiële opzet van het fonds, de wijze van pensioenbeheer en -administratie, de governance rondom het fonds en de integriteit en deskundigheid van fondsbestuurders en fondstoezichthouders. Die brede scope zie je ook terug in de expertises die wij betrekken in ons toezicht. Wij hebben binnen het toezicht aparte expertisecentra ingesteld waar alle kennis en ervaring rondom toezicht op operationele risico's, financiële risico's, integriteit en governance is gebundeld. Goed toezicht draagt bij aan het vertrouwen in de pensioensector. Vertrouwen is van groot belang voor een duurzame welvaart."

Kijkt DNB ook naar een actueel onderwerp als duurzaam beleggen door pensioenfondsen?

"Ja wij vinden dat een pensioenfonds zich rekenschap dient te geven van de wijze van beleggen. Een fonds dat belegt in de wapenindustrie neemt een aanzienlijk reputatierisico. Denkt een pensioenfonds hierover na en is een fonds transparant over zijn beleggingsportefeuille? Wij vinden dat deze vragen passen bij een prudent opererend fonds. Toezicht op alleen het financiële plaatje is onvoldoende."

Bert Boertje, DNB: “Nederland is een land van spaarders”

Welke tools heeft DNB om fondsen een andere richting te laten inslaan?

“Onze belangrijkste tool is het goede gesprek waarbij in het gesprek het pensioenfonds zelf tot een ander inzicht komt. Als dit niet zou werken, kunnen wij een aanwijzing geven. Dit betekent dat de instelling wordt opgedragen invulling te geven aan de aanpassingen die de toezichthouder eist. Iets soortgelijks, maar wellicht iets zwaarder, is de last onder dwangsom waarbij de instelling, bij het niet ongedaan maken van de overtreding, een bedrag dient te betalen. Ook kan DNB een bewindvoerder aanstellen die het pensioenbestuur vervangt.”

Met hoeveel mensen houdt DNB toezicht op de pensioensector?

“We werken in een matrixorganisatie waarbij medewerkers niet altijd alleen werkzaam zijn op pensioengebied. Grofweg komen we op tachtig medewerkers wat betreft toezicht op de individuele instellingen. Inclusief pensioenbeleid gaan we richting honderd medewerkers. Ons toezicht is risicogebaseerd. Je kunt stellen dat de prioritering in het toezicht de grootte van het vermogen van de pensioeninstellingen volgt. Daarnaast maken we capaciteit vrij om naar bepaalde thema’s te kijken. We vinden de onderzoeksthema’s belangrijk omdat we hiermee accenten in ons toezicht kunnen leggen. Voor het thema ‘financiële opzet en communicatie’ werken we samen met de AFM (hoe verhouden gecreëerde verwachtingen zich tot de financiële opzet? Met andere woorden, kun je waarmaken wat je belooft?). We trekken hierbij in zowel het onderzoek, als de rapportage samen op. Ten slotte ontvangen we ook standaard allerlei data van de onder toezicht staande instellingen. Deze gebruiken we voor sectorbrede analyses. Dit is voor ons een belangrijk middel om opvallende zaken te filteren en specifiek verder te bekijken.”

“Je kunt stellen dat de prioritering in het toezicht de grootte van het vermogen

van de pensioeninstellingen volgt”

“Om te voorkomen dat vermenging plaats vindt tussen het doen van bevindingen en het mitigeren van risico’s hebben we aparte expertiseteams voor het uitvoeren van onderzoek en accountteams voor de follow-up. In principe doen de accountteams geen onderzoek, hoewel zij uiteraard wel tegen zaken kunnen aanlopen die nader onderzocht dienen te worden. Onderzoekszaken worden opgepakt door de expertiseteams.”

Met welke ontwikkelingen dienen pensioenfondsen rekening te houden?

“De pensioenfondsen hebben grote beleggingsportefeuilles die bloot staan aan allerlei ontwikkelingen in de wereld. Met het oog op financiële risico’s is de ontwikkeling van de beleggingsportefeuille heel belangrijk. Wat betreft de verplichtingen dient een pensioenfonds kritisch te kijken naar zijn pensioenproduct. Kunnen uitkeringsovereenkomsten stand houden? Ben ik groot, efficiënt en professioneel genoeg om het beloofde product te leveren? Als de marges kleiner worden, wat nu het geval is, wordt de kostenfactor relevanter. Een kostenefficiënte organisatie vereist ook een bepaalde omvang.”

Zijn er ook nieuwe kansen voor pensioenfondsen?

“Een heel belangrijke kans is het pensioenproduct zelf. De mens is vaak minder genegen om een potje te creëren voor later. Pensioenfondsen vervullen met hun product een belangrijke behoefte. Daarnaast hebben ze veel kennis en ervaring om dit product goed te kunnen leveren. Nederland is een land van spaarders. Dit heeft ons een kostbaar pensioenproduct opgeleverd waar we ook internationaal goed mee scoren. Voor pensioenfondsen ligt er een kans om dat pensioenproduct aan te passen aan de eisen van deze tijd. Het product kent tekortkomingen. De uitdaging voor fondsen is om een nieuw product vorm te geven dat duurzaam en eerlijk is en een antwoord heeft op ontwikkelingen zoals vergrijzing, het toenemende aantal zzp’ers en de toenemende mobiliteit in de arbeidsmarkt.”

Hoe transparant naar buiten kun je als toezichthouder pensioenen zijn?

“Dat kunnen we tot op zekere hoogte. Als we bijsturen bij een individueel fonds dan doen we hier geen mededelingen over. We communiceren heel strikt alleen met het bestuur van het pensioenfonds, dus ook niet met een verantwoordingsorgaan of een raad van toezicht. Tegelijkertijd denk ik dat transparantie ook een middel kan zijn om begrip te kweken bij het publiek. Mensen mogen best meer weten en vinden over DNB. We moeten als toezichthouder transparant zijn over wat we hier elke dag doen en hier verantwoording over afleggen. We doen dit ook meer en meer actief door het organiseren van debatten en themadagen met belanghebbenden.”

Dient elk pensioenfonds een internal auditfunctie te hebben?

“Er dient een controlerende functie aanwezig te zijn. Alleen heet deze functie niet altijd de auditfunctie. Dat is wel vaak het geval bij de pensioenuitvoerder, maar bij pensioenfondsen kan de auditfunctie feitelijk uitgevoerd worden door een bestuursbureau. Voor ons is belangrijk dat we een ‘countervailing power’ terugzien.”

Welke verwachtingen heeft DNB van een internal auditfunctie bij een pensioenfonds?

“We kijken naar de organisatie van het three-lines-of-defensemodel, ook bij een pensioenfonds. We vinden dat de derdelijnsfunctie aanwezig moet zijn. We beoordelen hun bevindingen en hebben dus wel degelijk verwachtingen van deze functie.”

Hoe ziet de toekomst van de pensioensector eruit?

“Het huidige pensioenstelsel heeft Nederland veel goeds gebracht. De toekomst vereist veranderingen teneinde toekomstbestendig te zijn. Hoe het ook vormgegeven wordt, ik verwacht sowieso drukke tijden voor iedereen in de

pensioen-
sector.”

Over
Bert Boertje is sinds 1 mei 2015 divisiedirecteur Pensioenfondsen bij DNB. Vanaf juli 2012 tot mei 2015 was hij divisiedirecteur Financiële Markten. Daarvoor bekleedde hij diverse leidinggevende functies binnen DNB.

Tags: Pensioen

Bron url: https://auditmagazine.nl/artikelen/het-pensioenproduct-kent-tekortkomingen/